

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 29 Temmuz 2022
Sayı : 6153

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Barınma hakkı Türk Dil Kurumu tarafından; *"Doğa etkilerinden korunmak için kapalı bir yere sığınma"* olarak tanımlanmış olup en temel insan haklarından biridir. İnsanların, sağlıklı ve güvenli bir şekilde yaşayabilecekleri alanlar ise konut olarak tanımlanmaktadır.

Barınma hakkı, Anayasa'nın "Konut Hakkı" başlığı altındaki düzenleme ile anayasal güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 57'inci maddesi ile; *"Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler"* şeklinde düzenleme getirilmiştir. Anayasa ile sağlanan bu güvencenin yanında, barınma ve konut hakkı ile ilgili olarak, Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmeler de bulunmaktadır. 1948 tarihli Evrensel İnsan Hakları Bildirisi'nin 25. maddesinde *"Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır"* denilirken, BM Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 11. Maddesi ile *"taraf olan devletler herkese, kendisi ve ailesi için yeterli bir yaşam standardına sahip olmayı sağlarlar. Bu standart, yeterli beslenmeyi, giyinmeyi, barınmayı ve yaşama koşullarının sürekli olarak geliştirilmesini de içerir"* şeklinde düzenleme yapılmıştır. Yani uluslararası metinlerde konut hakkı, yaşam hakkı ile birlikte değerlendirilmiş ve düzenlemeler de buna göre yapılmıştır. Bu düzenlemeler gereği devlet, yaşam hakkının bir parçası olarak vatandaşlarının barınma ve konut hakkını tesis etmek konusunda gerekli düzenlemeleri yapma yükümlülüğü altındadır.

Ancak ülkemizde özellikle son dönemde, barınma hakkı ile ilgili olarak çok ciddi sorunlar yaşanmakta ve bu sorunlar giderek büyümektedir.

Ak Parti iktidarının yanlış ekonomi politikaları nedeniyle; Türk lirasının döviz karşısında sürekli değer kaybettiği, temel tüketim maddeleri başta olmak üzere ignoreden ipliğe her şeyin sürekli zamlandığı dolayısıyla enflasyonun sürekli rekorlar kırdığı bir dönem yaşanmaktadır. Haziran 2022 tarihinde TÜİK'in makyajlı rakamları

ile bile TÜFE % 78,62'ye çıkmıştır. ENAG tarafından yapılan açıklamaya göre ise gerçek enflasyon %175'leri bulmuştur. Dolayısıyla TÜİK'in her ay yayımladığı TÜFE oranına göre belirlenen kira artış oranları da fahiş rakamlara yükselmiştir. Ak Parti iktidarları tarafından yılarca konut fiyatlarını yükseltecek politikalar izlemiş, buna bağlı olarak kira fiyatları da sürekli yükselmiştir. Ancak özellikle 2018 yılında başlayan ekonomik krizin, ekonomik buhrana döndüğü bugünlerde kira fiyatları rekor üstüne rekor kırmaktadır. Gayrimenkul değerlendirme hizmeti veren "Endeksa.com" verilerine göre Türkiye genelinde kiralar son 1 yılda %152, son 4 yılda ise %233 oranında artış göstermiştir. Haziran ayı itibarıyla ortalama kiralar son bir yılda Muğla'da % 73 artarak 14 bin 937 TL'ye, Antalya'da % 310 artarak 10 bin 397 TL'ye ve İstanbul'da % 168 artarak 8 bin 107 TL'ye çıkmıştır. Bu fahiş kira artışları da özellikle büyük şehirlerde kirada oturanlar için bir barınma krizini ortaya çıkarmıştır. Vatandaşlarımızdan kirada oturanlar kiralalarını ödeyemez, yeni ev kiralamak isteyenler de kiralık ev tutamaz hale gelmiştir.

Her ne kadar, kira fiyatlarındaki bu fahiş artış ile ilgili olarak 8 Haziran 2022 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda verilen bir önerge ile Borçlar Kanunu'na bir geçici madde eklenmiş ve *"Konut kiralari bakımından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih ilâ 1/7/2023 (bu tarih dâhil) tarihleri arasında yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmalar, bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde yirmi beşini geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranının yüzde yirmi beşin altında kalması halinde değişim oranı geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır"* düzenlemesi getirilmiş ise de, bu düzenleme sorunu çözmekten daha çok sorunu kayıtdışına taşımıştır. Söz konusu yasal düzenleme enflasyonun neden olduğu bir soruna getirilen geçici bir tedbir olup mevcut problemi kalıcı olarak çözmekten uzaktır. Kiracıları da ev sahiplerini de memnun etmeyen bu düzenleme hiçbir işe yaramamış, kiralar fahiş oranlarda yükselmeye devam etmiştir.

Bugün geldiğimiz noktada; ekonomik krizin giderek derinleştiği, TÜİK enflasyonunun bile giderek yükselerek üç haneli rakamlara ulaştığı, bu yüksek enflasyon karşısında ise işçi, memur, emekli, asgari ücretli gibi toplumun dar gelirli kesiminin gelirlerinin artmadığı hatta alım gücünün sürekli düştüğü, bu nedenle vatandaşlarımızın yüksek bir bölümünün fahiş kira artışlarını karşılayamadığı, bu nedenle evlerinden çıkarıldığı, insanların kiralalarını karşılayabilmek için 5-10 kişi ile birlikte yaşamak zorunda kaldığı, kiralardaki artışın çok daha yüksek olduğu büyükşehirlerden ve sahil kesimlerinden Anadolu'ya göçlerin başladığı, bu durumun eğitimden sağlığa, üretimden istihdama kadar pek çok alanda önemli sorunlara yol açmaya başladığı, özellikle kiraların çok yüksek olduğu büyükşehirler ile sahil kesimlerinde bazı sektörlerde elman sıkıntısının yaşanmaya başladığı, gençlerin üniversite tercihlerini yaparken, istedikleri üniversite ve bölümlerden daha çok yaşam maliyetinin en önemli kalemlerinden olan barınma sorununa göre tercihlerini yapmak zorunda kaldığı, konut hakkına erişmede çok ciddi sorunların olduğu bir kriz dönemi

yaşanmaktadır. Bu nedenle barınma konusunda yaşanan sorunun acilen çözülmesi gerekmektedir.

Ak Parti iktidarları boyunca, kamu kurum ve kuruluşlarına ait lojmanları satılmış, hazine arazileri yandaşlara peşkeş çekilmiş, yaşam hakkının ayrılmaz parçası olan konut hakkını sağlamak için sosyal konutlar yapılmamış, yıllardır öğrencilerin yurt sorunu çözülmemiş, Anayasal güvence altına alınmış olan konut hakkı kapsamında, vatandaşlarının barınma ve konut hakkını en iyi ve en ekonomik şekilde kullanmasını sağlayacak tedbirler alınmamıştır. Bugün karşı karşıya olan barınma krizi, Ak Parti iktidarlarının yanlış sosyal ve ekonomi politikalarının bir sonucudur.

Özellikle toplumun dar gelirli ve yoksul kesimleri ile öğrencileri çok daha fazla mağdur eden bu soruna, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde yaklaşılmalı ve barınma hakkının yaşam hakkının ayrılmaz bir parçası olmasından yola çıkılarak acilen çözüm bulunmalıdır.

Bu çerçevede;

1) Son yıllarda yaşanan fahiş kira artışlarının durdurulması için bir planınız var mı? Varsa fahiş kira artışlarını durdurmak için ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

2) Kamu çalışanlarından özel sektör çalışanlarına, öğrenciden esnafa, toplumun her kesiminin ciddi şekilde etkileyen, yaşam hakkının ayrılmaz parçası olan barınma hakkının, barınma krizine dönüştüğü ülkemizde, kira artış oranının %25'e sabitlenmesi gibi gerçekçi olmayan çözümler yerine, fahiş kira artışlarının asıl sebebi olan enflasyon ile mücadele edecek önlemleri almayı düşünüyor musunuz?

3) Artan konut ihtiyacı, hızla yükselen kira fiyatları ve çalışanların mağduriyetlerinin ivedi olarak çözülmesi için, yerel yöneticilerin de sürece dahil edileceği bir eylem planınız var mı?

4) Özellikle Büyükşehirler ile sahil kesimlerindeki kentlerde yüksek kiralar nedeniyle yaşanan barınma krizi sonucunda Anadolu'ya başlayan göçün, üretim, eğitim ve sağlık alanlarında doğuracağı olumsuz sonuçların engellenmesi için bu göçü durduracak tedbirleri almayı düşünüyor musunuz?

5) İstanbul, Ankara, İzmir, Muğla ve Antalya gibi kiraların hızlı yükseldiği, ucuz konut sorunu yaşanan illerde, Merkez Bankası'nın fiyat endeksi dikkate alınarak kamu çalışanlarına bölgesel bazlı kira desteği verilmesi veya lojman yapılması düşünülmekte midir?

6) Sağlık çalışanlarının kira sorununu çözmek için şehir hastaneleri ile özellikle yaz dönemlerinde kiraların yükseldiği turistik yörelerde bulunan hastanelerin yakınına lojman yapılması planlanmakta mıdır?

69911

7)Yüksek öğretim programlarına yerleşecek olan ve Eylül-Ekim 2022 tarihinde okullarında eğitime başlayacak olan milyonlarca gencin, geçtiğimiz yıl yaşanan barınma sorununu yaşamaması için tedbir alınması düşünülmekte midir?

8) Suriyeli sığınmacılar için 250 bin konut yapmayı planlayan hükümetiniz, dar gelirli vatandaşlarımızın ev sahibi olabilmesi için uzun vadeli ve düşük faizli krediyle konut projelerini yaşama geçirmeyi de düşünmekte midir?

9) Ülkemizdeki mevcut yapı stokunun vatandaşlarımız açısından bile yetersiz kaldığı bu ortamda, kontrolsüz biçimde Türkiye'ye getirilen ve fahiş kira artışlarının sebeplerinden biri haline gelen sığınmacıların ülkelerine gönderilmesi için ne yapılması planlanmaktadır?

10)Çok sayıda kamu çalışanı konut sorunu yaşarken, özellikle İstanbul, Antalya, Bursa gibi kentlerde ciddi sayıda yabancı ülke vatandaşına konut satılması hatta konut alma karşılığında vatandaşlık hakkı verilmesinin ekonomi, sosyoloji ve güvenlik açısından oluşturacağı sorunlara karşı bir politikanız var mıdır?